

N:o 73.

Kongl. Maj:ts Nådiga proposition till Riksdagen, angående upplåtelse af kronan tillhörig mark vid Koskullskulle grufva i Norrbottens län; gifven Stockholms slott den 14 mars 1902.

Under åberopande af bilagda utdrag af statsrådsprotokollet öfver jordbruksärenden för denna dag vill Kongl. Maj:t härmed föreslå Riksdagen medgifva,

dels att ett å odisponerad kronoöfverloppsmark i närheten af Koskullskulle grufva i Gellivare socken af Norrbottens län beläget och å en af ingenjören H. Wennerström år 1900 upprättad karta med bokstäfverna A-B-C-D-E-F-G-H-A betecknad område med en areal af 114,676 hektar må, sedan utbyte verkstälts mellan en del å samma område befintliga, enskilde tillhöriga ströängar och annan kronan tillhörig mark, från kronans mark afskiljas samt, fördeladt i byggnadstomter enligt en af ingenjören Wennerström uppgjord regleringsplan och, hvad den för bebyggande mindre lämpliga marken beträffar, i mindre, för odling afsedda delar i enlighet med den plan, som för sådant ändamål kan varda af statens landtbruksingenjör upprättad, för bebyggande och uppodling åt enskilde upplåtas, under vilkor,

att förslag till köpeskillning för de särskilda tomterna och odlingslägenheterna uppgöres af vederbörande revirförvaltare och en af Kongl. Maj:ts befallningshafvande i nämnda län utsedd person, dervid värderingsmännen, der de stanna i olika meningar, till tredje värderingsman skola tillkalla någon af de utaf länets landsting eller hushållningssällskap utsedda uppskattningsmän för arrendevärderingar;

att upplåtelse derefter må af Kongl. Maj:ts befallningshafvande ske till pris, motsvarande minst den på nämnda sätt föreslagna köpeskillingen, hvaraf en femtedel skall erläggas vid köpekontraktets upprättande;

att den, åt hvilken byggnadstomt upplåtes, skall vara skyldig att, under iakttagande af de särskilda föreskrifter, som med afseende å områdets

ordnande och bebyggande kunna varda honom af Kongl. Maj:ts befallningshafvande meddelade, inom två år från upplåtelsen hafva å tomten påbörjat samt inom ytterligare tre år fullbordat boningshus, salubod eller annan dermed jemförlig byggnad, vid äfventyr, om det försummas, att tomtinnehafvaren skall vara sin rätt till tomten och den derfor erlagda andel af köpeskillingen förlustig;

att tomtinnehafvare skall vid enahanda äfventyr, sedan han inom den förelagda tiden af fem år fullgjort hvad honom i fråga om tomtens bebyggande ålegat, sist vid utgången af nämnda tid vara skyldig erlægga återstoden af köpeskillingen;

att, sedan byggnadsskyldigheten blifvit behörigen fullgjord och köpeskillingen till fullo guldits, köpebref å tomt må af Kongl. Maj:ts befallningshafvande utfärdas;

samt att den, åt hvilken odlingsmark upplåtes, skall vara skyldig ej mindre att, under iakttagande af den plan, som kan varda genom Kongl. Maj:ts befallningshafvandes försorg uppgjord, inom ett år från upplåtelsen hafva afdikat den till honom upplåtna marken samt inom ytterligare ett år uppodlat densamma vid äfventyr, om det försummas, att upplåtelsen skall anses förfallen och den derfor erlagda andel af köpeskillingen förverkad, än ock att vid enahanda äfventyr, sedan han inom den förelagda tiden af två år fullgjort hvad honom i fråga om markens afdikande och uppodlande ålegat, sist vid utgången af nämnda tid erlægga återstoden af köpeskillingen, hvarefter han skall vara berättigad att af Kongl. Maj:ts befallningshafvande erhålla köpebref å marken;

dels ock att köpeskillingarna för tomterna, efter afdrag af kostnaderna för uppgörande af regleringsplanen och förslag till plan för odling af vissa delar utaf området äfvensom kostnaderna för verkställande af förenämnda utbyte mellan en del å området befintliga, enskilde tillhöriga ströängar och annan kronan tillhörig mark, må, tills vidare och intill dess annorlunda kan varda af Kongl. Maj:t bestämdt, användas till bestridande af sådana utgifter, som finnas erforderliga för områdets behöriga ordnande, samt för sådant ändamål, till en början och innan municipalsamhälle på platsen bildats, af Kongl. Maj:ts befallningshafvande disponeras för att, när municipalstyrelse kommit till stånd, omhändertagas af denna.

De till ärendet hörande handlingar skola Riksdagens vederbörande utskott tillhandahållas, och Kongl. Maj:t förblifver Riksdagen med all kongl. nåd och ynnest städse välbevågen.

OSCAR.

Theodor Odelberg.

*Utdrag af protokollet öfver jordbruksärenden, hållet inför Hans
Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 14
mars 1902.*

Närvarande:

Hans excellens herr ministern för utrikes ärendena LAGERHEIM,
Statsråden: herr VON KRUSENSTJERNA,
 grefve WACHTMEISTER,
 CLAËSON,
 CRUSEBJÖRN,
 ODELBERG,
 HUSBERG,
 PALANDER och
 WESTRING.

17:o.

Chefen för jordbruksdepartementet, statsrådet Odelberg anförde härefter:
I underdånig skrifvelse den 29 november 1898 framhöll Eders Kongl.
Maj:ts befallningshafvande i Norrbottens län, hurusom i samband med den
påbörjade grufbrytningen vid Koskullskulle i närheten af Gellivare Malmberg
behof yppats af anordningar, genom hvilka ett ordnadt bebyggande å platsen
kunde komma till stånd samt att Eders Kongl. Maj:ts befallningshafvande för
detta ändamål åt civilingenjören H. Wennerström uppdragit upprättandet af plan
för upplåtelse åt enskilde af ett å odisponerad kronoöfverloppsmark i grufvans
närhet beläget område; och hemställde Eders Kongl. Maj:ts befallningshafvande

i samband dermed, att Eders Kongl. Maj:t, till förhinderande af att området gjordes till föremål för spekulation genom inmutningar, täcktes förklara, att detsamma tills vidare skulle såsom tomtplats anses.

Denna underdåniga hemställan blef den 3 december samma år af Eders Kongl. Maj:t bifallen.

Under erinran härom och med förmälan att, ehuru ofvanberörda område intoge en ytvidd af omkring 183 hektar, Wennerström vid fullgörande af det honom lemnade uppdrag låtit upplåtelseplanen omfatta allenast 114,6760 hektar, enär sistberörda areal med hänsyn till den omfattning, hvori grufbrytningen i närheten bedrefves, af honom ansetts fullt tillräcklig för behovet för lång tid framåt, har Eders Kongl. Maj:ts bemälda befallningshafvande med underdånig skrifvelse den 21 december 1901 öfverlemnadt af Wennerström år 1900 uppgjort förslag till regleringsplan med dertill hörande beskrifning. Af dessa handlingar inhemtas, bland annat, att Wennerström ansett ifrågavarande område för ändamålet synnerligen välbeläget, såsom stötande omedelbart intill Koskullskulle jernvägsstation och liggande på ett afstånd från gruffältet af ungefär $\frac{1}{2}$ kilometer och jemväl nära andra till bearbetande ifrågasatta gruffält; att då Malmberget och Gellivare kyrkby, hvilka vore jemförelsevis närbelägna, hade större förutsättningar att vid sig binda tjänstemän, affärsmän samt handtverkare och näringsidkare, området vid Koskullskulle enligt Wennerströms åsigt egde förutsättningar i egenskap af grufarbetaresamhälle, i följd hvaraf här vore tillfälle att i mindre skala söka lösa egnahems frågan; att af det planlagda området, som omfattade en areal af 114,6760 hektar och hvarå enligt vederbörande förste landtmätarens uppgift funnes enskilde tillhöriga ströängar till en ytvidd af 8,3190 hektar, 35,5255 hektar utlagts till tomter samt återstoden afsetts dels till gator och torg och dels till odlingslägenheter; samt att af tomterna fem med en areal af 3,2795 hektar ansetts icke böra upplåtas åt enskilde utan böra reserveras till plats för skolhus, kapell, bostad för kronojägare m. m., hvarjemte ett utrymme af 4,4200 hektar afsatts för framtida behof.

För egen del har Eders Kongl. Maj:ts befallningshafvande, med framhållande hurusom enligt ett vid handlingarna fogadt intyg af bergmästaren J. Carleson området i fråga vore fritt från inmutningar och utmål, vidare anført, att det planlagda området med hänsyn till den omfattning, hvori grufbrytningen i närheten bedrefves, måste anses fullt tillräckligt för lång tid framåt; att områdets båda hufvuddelar åtskiljdes af en afsevärd, 150—250 meter bred jordvidd, å plankartan betecknad såsom myrmark, hvilken i dess nuvarande skick ej lämpade sig till byggnadsgrund och därför ej indelats i kvarter och tomter, men hvilken mark i följd af gynsamma lutningsförhållanden skulle med ringa kostnad kunna göras odlingsbar och, sedan plan med kostnadsförslag för markens

torrläggning och indelning i smärre parceller uppgjorts af statens landbruksingeniör, i enlighet med ingenjören Wennerströms förslag lämpligen borde upplåtas såsom odlingsmark åt dem, hvilka förvärfvade boningsplatser å det planlagda området; att Eders Kongl. Maj:ts befallningshafvande låtit å olika delar af marken taga prof på jorden och vid kemisk-växtbiologiska anstalten undersöka dess beskaffenhet, dervid utröntts att, enligt hvad af den underdåniga skrifvelsen åtföljande analysbevis och utlåtande framginge, jorden till sin kemiska sammansättning i godhet öfverträffade odlingsbar myrjord i allmänhet inom Norrbotten; att en upplåtelse på nyssangifna sätt måste anses synnerligen lämplig, äfven om densamma på grund af de klimatiska förhållandena icke gerna kunde afse annat än att bereda innehafvaren tillfälle att skörda något köksväxter och möjligen vinterfoder för en ko, men att, om ändamålet med dylik upplåtelse fullt skulle vinnas, densamma enligt Eders Kongl. Maj:ts befallningshafvandes förmenande borde ske under eganderätt; samt att, enär ifrågavarande område inom sina gränser slöte en del ströängar, belägna såväl å det för bebyggande indelade området och den för upplåtelse till odling afsedda marken som å strandremsan vid Lina elf, och dessa ströängar, hvilka, utan att genom rågångar skiljas från kronans mark, vid afvittringen tills vidare och intill dess de kunde mot annan mark utbytas bibehållits under de hemman, hvarunder de förut häfdats, utan svårighet skulle kunna utbytas mot annan kronan tillhörig mark, sådant utbyte syntes böra ske innan marken toges i anspråk för det nu ifrågasatta ändamålet; och har Eders Kongl. Maj:ts befallningshafvande på grund häraf i underdånighet hemställt, att Eders Kongl. Maj:t täcktes *dels*, oberoende af ärendets behandling i öfrigt, bemyndiga Eders Kongl. Maj:ts befallningshafvande att förordna lämplig landtmätare till verkställande i laga ordning af berörda utbyte äfvensom att af omhänderhafvande medel förskjuta dermed förenade kostnader, *dels ock* föreslå Riksdagen medgifva, att nu ifrågavarande område finge från kronans mark afskiljas samt, fördeladt i byggnadstomter enligt den af ingenjören Wennerström uppgjorda regleringsplanen och, hvad den för bebyggande mindre lämpliga marken beträffade, i mindre, för odling afsedda delar i enlighet med den plan, som blefve upprättad af statens landbruksingeniör, för bebyggande och uppodling åt enskilde, under vissa vilkor upplåtas.

Vidare har Eders Kongl. Maj:ts befallningshafvande anhållit om bemyndigande att af omhänderhafvande medel förskjuta ej mindre en vid den underdåniga skrifvelsen fogad räknings belopp, 1,074 kronor 25 öre, hvartill kostnaden för den af Wennerström uppgjorda planen uppgått, än äfven kostnaden för den plan, som kunde komma att af statens landbruksingeniör uppgöras, *dels ock* hemställt, att de medel, som inflöte för blifvande upplåtelser, måtte, sedan ofvanberörda förskott blifvit ersatta, få användas till bestridande

af nödiga utgifter för ifrågavarande områdes behöriga ordnande och i främsta rummet till bekostande af de för dess torrläggning erforderliga hufvudafloppsgrafvar.

På grund af nådig remiss har kammarkollegium afgifvit underdånigt utlåtande öfver framställningen och dervid anfört, att kollegium ej hade annat mot bifall till de af Eders Kongl. Maj:ts befallningshafvande framställda förslag att erinra, än att, då jemväl kostnaden för verkställande af ifrågavarande utbyte mellan ofvan omförmälda ströängar och annan kronan tillhörig mark syntes böra bestridas af de medel, som för blifvande upplåtelser inflöte, kollegium funne sig böra till Eders Kongl. Maj:ts befallningshafvandes hemställda rörande dispositionen af berörda medel göra det tillägg, att äfven skeende förskott för bytesförrättningarna skulle ersättas af försäljningsmedlen.

Med afseende å hvad i ärendet sålunda förekommit, hemställer jag i underdånighet, att Eders Kongl. Maj:ts måtte ej mindre bemyndiga Eders Kongl. Maj:ts befallningshafvande i Norrbottens län att till ingenjören H. Wennerström förskottsvis af under händer varande medel utanordna ett belopp af 1,074 kronor 25 öre såsom ersättning för uppgörande af ofvanomförmälda regleringsplan m. m., än äfven i nådig proposition föreslå Riksdagen medgifva,

dels att ett å odisponerad kronoöfverloppsmark i närheten af Koskullskulle grufva beläget och å en af bemälda Wennerström år 1900 upprättad karta med bokstäfverna A-B-C-D-E-F-G-H-A betecknad område med en areal af 114,676 hektar må, sedan utbyte verkstälts mellan en del å samma område befintliga, enskilde tillhöriga ströängar och annan kronan tillhörig mark, från kronans mark afskiljas samt, fördeladt i byggnadstomter enligt en af ingenjören Wennerström uppgjord regleringsplan och, hvad den för bebyggande mindre lämpliga marken beträffar, i mindre, för odling afsedda delar i enlighet med den plan, som för sådant ändamål kan varda af statens landbruksingenjör upprättad, för bebyggande och uppodling åt enskilde upplåtas, under vilkor,

att förslag till köpeskilling för de särskilda tomterna och odlingslägenheterna uppgöres af vederbörande revirförvaltare och en af Eders Kongl. Maj:ts befallningshafvande i nämnda län utsedd person, dervid värderingsmännen, der de stanna i olika meningar, till tredje värderingsman skola tillkalla någon af de utaf länets landsting eller hushållningssällskap utsedde uppskattningsmän för arrendevärderingar;

att upplåtelse derefter må af Eders Kongl. Maj:ts befallningshafvande ske till pris, motsvarande minst den på nämnda sätt föreslagna köpeskillingen, hvaraf en femtedel skall erläggas vid köpekontraktets upprättande;

att den, åt hvilken byggnadstomt upplåtes, skall vara skyldig att, under iakttagande af de särskilda föreskrifter, som med afseende å områdets ordnande

och bebyggande kunna varda honom af Eders Kongl. Maj:ts befallningshafvande meddelade, inom två år från upplåtelsen hafva å tomten påbörjat samt inom ytterligare tre år fullbordat boningshus, salubod eller annan dermed jemförlig byggnad, vid äfventyr, om det försummas, att tomtinnehafvaren skall vara sin rätt till tomten och den därför erlagda andel af köpeskillingen förlustig;

att tomtinnehafvare skall vid enahanda äfventyr, sedan han inom den förelagda tiden af fem år fullgjort hvad honom i fråga om tomtens bebyggande ålegat, sist vid utgången af nämnda tid vara skyldig erlægga återstoden af köpeskillingen;

att, sedan byggnadsskyldigheten blifvit behörigen fullgjord och köpeskillingen till fullo guldits, köpebref å tomt må af Eders Kongl. Maj:ts befallningshafvande utfärdas; samt

att den, åt hvilken odlingsmark upplåtes, skall vara skyldig ej mindre att under iakttagande af den plan, som kan varda genom Eders Kongl. Maj:ts befallningshafvandes försorg uppgjord, inom ett år från upplåtelsen hafva afdikad den till honom upplåtna marken samt inom ytterligare ett år uppodlat densamma vid äfventyr, om det försummas, att upplåtelsen skall anses förfallen och den därför erlagda andel af köpeskillingen förverkad, än ock att vid enahanda äfventyr, sedan han inom den förelagda tiden af två år fullgjort hvad honom i fråga om markens afdikande och uppodlande ålegat, sist vid utgången af nämnda tid erlægga återstoden af köpeskillingen, hvarefter han skall vara berättigad att af Eders Kongl. Maj:ts befallningshafvande erhålla köpebref å marken;

dels ock att köpeskillingarna för tomterna, efter afdrag af kostnaderna för uppgörande af regleringsplanen och förslag till plan för odling af vissa delar utaf området äfvensom kostnaderna för verkställande af förenämnda utbyte mellan en del å området befintliga, enskilde tillhöriga ströängar och annan kronan tillhörig mark, må, tills vidare och intill dess annorlunda kan varda af Eders Kongl. Maj:t bestämdt, användas till bestridande af sådana utgifter, som finnas erforderliga för områdets behöriga ordnande, samt för sådant ändamål, till en början och innan municipalsamhälle på platsen bildats, af Eders Kongl. Maj:ts befallningshafvande disponeras för att, när municipalstyrelse kommit till stånd, omhändertagas af denna.

Under förutsättning af bifall till hvad jag sålunda hemställt, torde jag framdeles få underställa Eders Kongl. Maj:ts pröfning frågan om bemyndigande för Eders Kongl. Maj:ts befallningshafvande att låta upprätta plan för odling af vissa delar utaf området samt att förordna lämplig landtmätare till verkställande af förberörda egoutbyte.

Uti hvad föredragande departementschefen sålunda yttrat och hemställt instämde statsrådets öfrige ledamöter;

och behagade Hans Maj:t Konungen, med bifall härtill, förordna, att nådig proposition i ämnet skulle till Riksdagen aflätas af den lydelse, bilaga ... till detta protokoll utvisar.

Ex protocollo:

Abr. Unger.